

36227, II, C, c (Full J)

Lieber,

030043694

Slavna gospoda!

Veselje, da sem ozdravil, zavest, da mi je dana priložnost, ubogim sotrpinom s svetom in dejanjem pomagati do konečnega zdravja in upanje, da mi boste cenjeni navzoči kako eventuelno hibo milostno prizanesli, dajo mi pogum, da nastopim v svojem 45. letu prvič kot govornik na javnem odru. Govoriti Vam hočem o nevra-steniji. Kedor je imel priložnost, da je za časa moje dolgotrajne bolezni občeval z menoj prijateljsko ali uradno, in me danes vidi in sliši, občudoval bo velikanski razloček, ki je med Janom bolnim in Janom ozdravljenim. Povedati Vam hočem najprej, kakšen sem bil pred boleznijo, kako se ista začela in razvila, kako sem se ozdravil in slednjič, kako hočem drugim pomagati.

Več navzočih me je vže poznalo kot dijaka tukajšne višje gimnazije. Bil sem pripoznan kolovodja svojih sošolcev, kadar je šlo zastopati naše pravice proti tadanjemu gimnazijskemu ravnateljstvu itd., napravil sem leta 1876 maturo z odliko iz vseh predmetov, ne da bi se bil učil za maturo izven šole le iz jednega predmeta. Pomisliti morate, da sem imel instruktivskih ur 29, pravim 29 na teden. Kot jednoletnik na Dunaji leta 1876/77

napravil sem oficirski izpit kot drugi med 35. Le pri praktičnem nastopu pred milostnim cesarjem mi je malo predlo. Pa saj ni čuda. Vsak ve, osobito pa dosluženi vojaki, kak razložek je, ako stoji človek v fronti ali pred fronto. Ako Vam povem, da ob istem času nam kompani-komandanti niso nikdar dajali priložnosti do samostojne komande pred fronto, čudili se boste, da je sploh kedo izmed nas z vspehom napravil praktični nastop v pričo premilostivega cesarja.

To Vam nisem povedal iz baharije, ampak v ilustracijo pogorišča, katerega učinila je nevrastenija pri meni. Čutiti sem začel neki čudni pritisk v čelu nad nosom, misli so postajale vedno bolj plitve, kar sem si zapomnil, zgubilo se je v kratkem zopet in vse memoriranje mi je postalo težavno. Pri konceptu me je motilo, napravljaj sem pomote in misli razvijale so se zmiraj počasneje, tako da je pero lahko zahajalo. Motilo me je to vže izdatno pri studijah in pozneje pri službovanji. Po potresu leta 1895 izbruhnila je pa bolezen s tako silo, da sem postal v 14 dneh za vsako delo nesposoben, spomin me je skoraj popolnoma zapustil, spati nisem mogel, brati nisem smel, koncept se mi je zmešal, mučiti so me jeli tesnobni občutki na prsih in v vratu, družba se mi je studila, bal sem se ljudi, volja je popolnoma opešala, po 5 do 6 predmetov burilo mi je zajedno po glavi in zgubeval sem možnost iste regulovati. Vzlic temu, da sem popolnoma dobro prevedel, da sta dve ali tri teh zajednih misli velike bedarije, da se mi blede, vendar se niso dale pregnati. Bil sem norec pri zdravi pameti. To jenaj mučnejši občutek. Pravi norec si ni zvest svoje bolezni, nevrastenik trpi podvojeno. Gospoda moja, zago-

tavljam Vas, da sem preživel več ko leto dni, ko sem vsak dan videl neštivilokrat smrt v mislih in pred očmi. S silo se mi je vrivala misel na njo. Le načina, kako si jo prikrojim sam, si nisem mogel izbrati. Videl sem se in bil tudi večkrat na stolpu ljubljanskega grada motreč visočino, a zdela se mi je prenizka in tla v dnu premehka, hodil sem pogostokrat na železnično progo in študiral, na kakšen način bi si osigural smrt pod lokomotivo. Izbran je bil že vlak in prostor, kjer bodo iskali moje strte kosti. Pri odprtem oknu svoje pisarne stal sem neštetokrat in premišljeval, bi ali ne bi. Nagon je bil tako silen in tako utemeljen v bolestnih svojih občutkih, ki so prevladala vse moje živčevje. Da je bil ves moj boj z umom svitlim mečem zaman. Zaman je bil ugovor, da imam ženo in 6 otrok, pridno ženo in 6 lepih pridnih otrok, ki potrebujejo neobhodno mojega varstva in zaslombe. zaman ugovor, da mi žive v pomoč še oče in mati, sestre in brati, tast in tašča, zaman ugovor, da imam 1750 K dohodkov, zaman ugovor, da sem kristijan in verjem v Boga in na neumrjročnost svoje duše. Da gospoda moja, še misei na oni svet me ni plašila, kajti prepričan sem, da mora božja pravičnost mileji soditi take nesrečneže, kakor jih sodi svet. Tu je na mestu svetopisemski izrek: Ne sodi, da ne bodeš sojen. Stem sem Vam nekoliko opisal le jedno stran svoje bolezni. Ima jih pa ista še veliko. Ni je toli razlike v pojavih kake bolezni. kakoršna ta, ni jo pa tudi bolezni, ki bi ukrotila in uničila zajedno vse dušne in telesne moči, vso voljo in odločnost, vse veselje in upanje, pri katerej bi bolnik in okolica njegova toliko trpela, kakor pri nevrasteniji. Ni ga zdravila ne tešila pri njej. Ko

sem prebil smrt svojega očeta in tasta, ko sem prebolil umirovljenje prišel je tudi zame čas rešitve. Uvidevši, da ne zmagam bolezní v mestu, da sem svoji rodbini le v nadlego ne v pomoč, šel sem na bratovo planino Klek v Triglavskem pogorju 1559 *m* nad morjem, kamor sem dospel 26. junija 1900. Hotel sem živeti sam in brez udobno sedanje kulture, jedino udobnost, dobro posteljo je peljal brat z menoj. Prve dni nisem zapustil postelje in kočé. Majerca mi je morala vsiliti parkrat na dan malo ravno pomolzenega mleka in košček črnega kruha. Nekega krasnega jutra zlezem iz brloga in pogledam par sto korakov okrog kočé. Vrnil sem se sicer takoj zopet v kočó, a zdelo se mi je, da je bilo dobro zamé in šel sem popoldne zopet poskušat. Naletel sem na prijetno gozdno stezo, ob isteji so rastle različne gorske cveticé, katere sem začel nabirati, videl sem velikanska mravljišča in na njih svitlo rumene kapljice smole. Hajdí po njih in pet do šest sem skušal požreti po Kneippovem nasvetu, a je težko šlo. Ti poskusi so me nekako zmotili, da sem vsaj te trenutke pozabil na svojo bolezen. Bilo jih je ta dan le kakih 5 minut, a bilo je vsaj nekaj, kar nisem doživel vže več mesecev ne. Nadaljeval sem prihodnji dan pot in dospel po njej na Bratovljo peč vrh doline Radovne. Tu sem premočil visočino in ta se mi je prva zdela zadostna. Vrnil sem se zadovoljneji in mirneji. Med potjo pridem na trato z mehko travico. Spomnim se očeta Kneippa in čevlje dol. Prijetna toplota v nogah, ko se zopet oblečem, katero sem toliko mesecev pogrešal, me je jako vznemadilo. Bil je drugi povod k zadovoljnosti. Pridem k kočí zadiše mi ravno kar polití žganci. Pokusim jih in teknili so. Teh treh ugodnih

utisov sem imel isti dan dovolj, neugodnega ni bilo nijednega. Ni čuda torej, da sem upal, da bom tudi boljše spal. To sicer ni bilo, a nekako okrepčan fn brez napora ostanem pravočasno in grem nabirat jagode. Dobil sem le nekaj brinovih, rudeče in črne so pa še le cvetele, dozorevale so na Kleku še le septembra meseca. Iti mi je bilo dve uri navzdol, predno sem prišel do njih. Veselje, ko jih zagiedam. je bilo tem večje. Naberem si jih tudi nekoliko za dom, da jih povžijem na mleku, na vinu.

Prazno zavreto mleko mi ni dišalo, misliti sem moral na primese in dobil sem jih. Kakao, planinski mah, čaj iz jagodovega perja iz brmovih mladik, ubito jajce in siadkor v gotovem sporedu sladili sicer neokusno mleko zjutraj in zvečer. Opoldne, naučil sem se kuhati žgance, smeteneke, polento, slepo žonto, kruhovec, mlečno kašo in riž itd.. to so jedila, ki si jih pripravljajo drvarji, gozdarji in pastirji, ki žive v šumi. To je zado-stovalo. Žejen nisem bil po tem kosilu skoraj nikdar. Vina ali pive nisem nikdar pogrešal. kave in čaja vže prej nisem maral. Pil sem studenčnico, mleko in sirahko. Uredil sem si stem apetit in život. Dozdevna bolezen na želodcu se je izgubila, težke in mrzle noge so postale lahke in gorke, prejšna poparjenost in neodločnost me je na trenutke popustila. Sedaj sem začel še le jasno misliti o svojem položaji. Prišlo mi je na um vse kar so mi v dolgotrajni bolezni svetovali zdravniki in pa dozdevno ozdravljeni nevrasteniki, vse, kar sem vže poskušal in kar mi je kedaj prineslo količkaj olajšanja in na tej podlagi skoval sem si sledeči načrt: Zjutraj vstajal sem s solnčnim ushodom, šel kakih 10 m daleč na prijazno proti jutranjemu solncu obrnjeno trato in

jemal ondi Riklija Luftbad. Hodil sem oblečen v hla-
čice za kopanje tja in sem, gori in doli, sukal gorsko
palico ali skakal ž njo čez kupe kamnja, katerega je
ležalo prej po trati in katerega sem nanosil skupaj,
sekal sem grmičevje, ki se mi je zdelo nepotrebno ali
škodljivo na pašniku, nosil vejevje na kupe in iste
pozneje zažigal. Tako mi je v tihožitji v božji naravi
poteklo hipoma par ur. Zračna kopel s primernim raz-
vedrilom obrodi pri človeku najprijetnejše čutila zado-
voljnosti in apetita. Ne mislite, da se pri njej ohladi do
mraza. ne! Hladno sicer postane, a ko se človek obleče,
obide ga tako prijetna gorkota po vsem telesu, da po-
stane nehotè tudi duh živahen in človek sam s seboj
zadovoljen. In tega občutka, občutka zadovoljnosti potre-
buje nevrastenik. Dokler se mu vse gabi, dokler je z
vsem svetom nekako „am Kriegsfuss“, dokler ga nobena
reč ne veseli, dokler je osobito sam s seboj nezadovoljen,
njegova bolezen še vedno napreduje. Ko pa le enkrat
na dan s katerikoli rečjo občuti zadovoljnost, vstavljeno
je napredovanje bolezní, to je prvi znak bodočega ozdrav-
ljenja, absolutni nedvomljivi znak, da bolezen ponehuje
in hvala Bogu! potem gre hitreje na bolje. V tednu dni
je človek ves prerojen. Pri primernem razvedrilu bolnik
koncem dneva čudom opazi, da cel dan ni mislil na svojo
bolezen in skrb za tako razvedrilo bo glavna naloga
mojega bodočega zavetišča za nevrastenike. Kar se pred
bolniku več mesecev vzlic vsestranskega napora ni zgo-
dilo, zgodi se mu sedaj večkrat nevedoma in zmaga
je naša.

Po zračni kopeli se oblečem in grem po ovinkih,
da se ogrejem, proti svoji koči, kjer zadovoljno opazim,

da plapola ogenj na odprtem ognjišču. Hitro mu pri-
stavim priskrček ali ponovo mleka, da zavre. Jaz bom
vsakem bolniku nasvetoval, da to opravilo sam opravi.
Stem se zmoti, pa ostane nekako samostojen in ima jeden
povod več k zadovoljnosti, ako se mu posreči zajutrak,
da mu diši. In komu bi ne dišalo pri takem apetitu. Po
zajutru bavi sem se s primernim domačim delom okrog
koče. Prikrojil sem si mizo in stol, katere sem pogrešal,
nabil žebeljov in kljuk za obešanje obleke in perila, na-
sekal majerci in sebi potrebnih tersk in drva, pomagal
mesti, t. j. delati surovo maslo, delal sem sir in pil si-
rahko. Tako je postala ura 10. Tu pograbim velik škaf
in grem po malo vode in se vsedem v škaf po Kneip-
povem nasvetu. Opravim se s palico in nahrbtnikom in
mahnem jo v obsežne Pokluške gojzde in hodim tje in
sem, dokler se ne prepotim. Domu prišedši, ali pa še v
šumi preoblečem srajco. Čas pride za kosilo. Oglašal se
je zopet pravcati apetit. Apetit je sicer prej tudi bil, a
slast, s katero sem povživel navadna kmetska jedila,
bila je res občudovanja vredna. In zadovoljivost, katera
se polasti človeka v primeri s prejšno čmrnostjo in na-
taknjenostjo je pravi čudeš. In to prevstroji človeka
sčasom tako, da postane dušno in telesno neutrudljiv.
Po kosilu mi niso prišli na um ne kavarna, ne smodka,
ne postelja. Delal sem načrte za popoldne in kmalo sem
bil odločen. Ob 2 odrinem proti najmrzlejemu studentu,
kjer se, dospevši tje ravno v stadiju najprijetnejše gor-
kote umijem z gobo po celem životu, požrem par kapljic
vode in hajdi naprej, dokler se zopet ne prepotim. Pre-
menivši srajco, še le mislim na drugo razvedrilo. Iščem
encijanove koreninice, nabiram brinove jagode, plezam

za planinkami (Edelweiss), nabiram smolnate kapljice po mravljiščih, opazujem, kedaj da dozore rudeče jagode in borovnice. Zvečer čakala je vže majerca s čašo ravno pomolzenega mleka. Komaj se oddahnem, pričnem kuhati večerjo. Bila je navadno slična zajutрку.

Ne boste se čudili, da sem po dvakratni kopeli, po večurni hoji po bukovih, smrekovih, jelovih in mecesnovih gojzdih brez pravih potov tudi pojmiti začel, kaj je pravo spanje. Vstajati sem jel zjutraj brez težav, popolnoma spočít, kar se mi prej ni zgodilo leta in leta. Pisaril in bral pri teh nujnih poslih seveda nisem, z opisanimi posli preganjal sem dolgčas, in posrečilo se mi je vedno. In kedor bo vestno in natančno spolnoval moje nasvete, posrečilo se bode istotako.

Prebil sem na planini, daleč od svetnega hrupa v sredi lepe narave, sredi domačih in divjih živali, nepretrgoma ravno dva meseca od 26. junija do 26. avgusta. Slednjega dne vrnem se prvič na svoj rojstni dom, sprejet od matere, sester in brata kot ozdravljenec. Čutil sem, da je vže te radosti preveč, bal sem se preobrata na slabše. Nisem si upal še v naročje svoje žene in otrok. A ko se do 11. septembra ne prijavijo nikaki zli nadsledki, odrinem jo prvič zopet proti Ljubljani in oprostite, gospoda moja! da ne opisujem, kako so me sprejeli zapuščena soproga in sirote otročiči.

Sedaj je ta bolezen za mè pokopana, upajmo na večno.

Preostaja mi še, da Vam povem, osobito pa dotičnim oblastvom, ki se za to interesujejo, kako si mislim način ozdravljenja za druge s pomočjo svojega zavetišča. To moje zavetišče bo stalo ob južnozahodnem vrhu Homa,

to je hribčka, ki meji na desnem bregu Radovne divni naš Vintgar in se razteza v kotu, katerega tvorita Radovna in dolinska Sava, ko se stekati. Na južni strani je Hom strm in le z grmičevjem obraščen. Ondi so Podhomski in Zaspiski pašniki za govedino in drobnico. Na vzhodni, zahodni in severni strani raztezajo se visoki smrekovi in bukovi gojzdi občanov Zaspljanov. Sredi njih so raztreseni rovti ali senožeti v prijetno premembo.

Pogled iz Homa proti jugu je sličen istemu iz balona. Ravno ob vznožji leži prijazna moja rojstna vas Podhom, na levo od nje Sebenje s podružnico in Zaspis farno cerkvijo, na desno Spodnje in Zgornje Gornje, Višelnica in Polšica. Dalje proti jugu pozdravlja nas blejsko jezero, blejski grad in otok. „Ni ga lepš'ga kraja, ko je ta — podoba raja“, poje naš pesnik Prešern. Proti jugovzhodu sega pogled prosto do Limbarske gore, do Janč, Cielja in Šmarne gore, Šmarjetne gore in sv. Jošta. Krasne cerkve kranjskega mesta, na Brezjah, v Radovljici, v Lescah in Begunjah in druge razločujejo se prostim očesom. Karavanke vidijo se od Kepe do Storžiča, vrhovi kamenških planin se svetijo čez krasno gorenjsko ravan.

Za Ilovco vidijo se Blegaš in Ratitovec, na desno od Babjega Zoba južni obrobki bohinske doline med njimi znana Črna prst. Proti zahodu zapira oziroma čudom odpira pogled oče Triglav s svojimi trabanti.

Tu sem, v to krasno naravo hočem postaviti nevrastenike kakor v paradiž. Ločil jih bom od zapeljivega svetà, živelci bodo začetkom le sebi in svoji bolezni. Polagoma začela jih bo zanimati krasna okolica, hodili bodo nehotè od

krasnega prizora do krasnega in ne bo jih motilo v občudovanju krasot tega svetà hrumeča drhal pehajočega človeštva. Videli bodo od deleč kraje, kjer se vse podi za vsakdanjim kruhom, sami pa bodo odmaknjeni temu vrvenju, spočili se bodo in stem ozdraveli.

To je podlaga, na katero zidam jaz vse svoje načrte o bodočem ozdravljenji zaupajočih mi nevrastenikov, katerih je vže več ko 30 oglašanih.

Zdravila v ožjem pomenu te bodo izključene. Le ako prinese bolnik spričevalo zdravnikovo, da se mora glede kake druge bolezni rabiti kako zdravilo, prepustil mu bom, sicer pa bodo **krasna narava in božji mir, sveži zrak in mrzla voda, delo in potenje delali čudeže mesto mene.**

Drugo vse je le organizacija in administrativni udobnosti, ki jih hočem sebi in pacientam v prid polagoma vpeljavati. Gradile se bode na najlepših razgledih vrh Homa lične kočice za družbe od 10 do 15 oseb. Napraviti hočem iste po sledečem načrtu. Skoplje in obzida se klet morda v obsegu 16 do 20 □m. Nad kletjo sezida se v istem obsegu prostor, v katerem bo stalo ognjišče in kjer se bodo shajali gostje ob slabem ali hladnem vremenu. Ta prostor dobival bo svetlobo le od zgoraj. Iz njega prišlo se bode na verando, pokrito le le splahto, kjer se bodo shajali gostje v lepem vremenu.

Iz te verande šlo se bode na obeh straneh v skupno spalnico, ki se bo raztezala okrog obzidane kuhinje. Stale bodo v tej spalnice pri steni prva postelja, poleg postelje nočna omarica, zraven te velika omora za obleko

dveh gostov, poleg te zopet nočna omarica in postelja. Druga postelja bo ločena z leseno steno od tretje in tako se bo vrstilo, dokler ne zmanjka pri drugih vratih prostora. Sredi med dvema posteljema stala bo okrogla mizica in več stolov, pri vznožji postelj umivalniki. Predna stena spalnice bo po leti odprta in se bo zapirala le z zagrinjalom, pomladi in jeseni dobi okna in pozimi še šaluzije. Ob odprti steni bode prost hodnik okrog cele kočice za sprehajališče ob grdem vremenu. Take kočice bodo prijazno **bivališče, a bivati v njih ob lepem vremenu ne bo dovoljeno. Naše torišče bo gojzd in prosta narava,** delo in in kopanje oziroma umivanje z mrzlo vodo.

Zjutraj vstajali bomo, kakor jaz, s solničnim vzhodom in hodili na pripravljen prostor v zračno kopelj. Seveda, da bodo čestite dame imele še lepše raj, pa posebej od moških, da jim na napravijo sčasom iste blamaže ko Eva Adamu.

Po zračni kopeli in zajutрку pričelo se bode delo, katerega se bode vsak po svojih telesnih močeh vdeleževal. Kraj, kjer bo stalo zavetišče, je zanemarjen občinski pašnik. Obrniti hočemo ost in iz puščave napraviti paradiž. Okrog kočice se napravi ograja in vrt, od kočice se napravijo do najkrasnejših prizorov in razgledov ozke, pa dobro nivelovane stezice. Nepotrebni štori in grmovje in kamenje se odpravi, praprot ugonobi in iz slabega pašnika postane vže v prvem letu lep rodoviten pašnik, poznej rovt in slednjič vrt. Ako bo sreča mila, prva kočica ne ostane dolgo sama, hotela bo družico, in dobila jih bode še več, a tako postavljenih, da bodo v najtežnji zvezi, pa se ne bodo motile v razgledu in

drugih udobnostih. Prvi bolniki, ki pridejo k meni, radovali se bodo na tem, da bodo pomagali graditi si kočico, napravljati in popravljati pota, in olepšavati kraj svojega bivanja.

S posekanim grmičevjem in štori, z napravljenim kamenjem imam že poseben namen. Skuhala se bo na mestu apnenica in s tem apnom zidale se bodo kočice. Ko bodo obljudene trl kočice, treba bo rojiti. Prvi gostje bodo silili zopet med svet. Napravi se zanje filijalka na Kleku ali kjer si bodi na Pokluki poleg kake planine, zmiraj pa tik svežega mleka in dobre vode. Tu se ponavlja isto, ko vrh Homa z različnimi premambami. Kakor ondi napravljali se bodo tukaj izleti v bližno okolico za poldneva in tudi za cel dan. Kako pa bo s kopanjem in umivanjem pri takih izletih? Prav primitivno. Vsak moški gost bode imel čevlje na kveder, plninsko palico in nahrbtnik, v nahrbtniku pa hlačice za kopanje, gobo za umivanje in perilo za prebleči in slednjič kak grižljaj. Pot se uravna tako, da pridemo mimo kake tekoče vode ali kakega mrzlega studenca. Akoravno segreti, se v prvo skopljemo ali na pol ali do cela, preoblečemo perilo in hajdi naprej. Pri studencu rabi se goba za brzo umivanje po Kneippovih propisih.

Opoldne se določi kraj kosila, kjer si bodi. Nam ne bo trebalo hotela ali table d' hote. O ne, gospoda moja, kosilo sredi gojzda ali na zeleni trati brez natakarcjev in natakarcic, kjer si vsak sam postreže, kakor se mu ljubi; vsaj povoda nima, da bi se na čem jezil, je najugodnejšega vpljiva na bolnika. Za slučaj grdega vremena bo v bližini preskrbljeno kako postrežje. Popoldne se nadaljuje pot, umivanje in kopanje se ponavlja in

zvečer, lačni in žejni in malo utrujeni dospemo domu, kjer nam pripravljena večerja gotovo dobro tekne.

Prvi najizdatnejši učinek takega potovanja brez napora, brez skrbi sredi božje narave sta dober apetit in sladko, če tudi kratko spanje. Bolnik, ki se je prejel noči, se jo kmalo veseli. Zadovoljen in lahek drugo jutro vstane in prične izvrševati prejšnji večer za cel določen program. **Ne jeden trenutek se mu ni treba baviti stem, kaj bo počel. To odločuje vodstvo.** In če to razume svojo nalogo in jo konsekventno izvršuje, napraviti zna več keristi, kakor vse medicine. To vodstvo je posebne važnosti, pri toli neodločnosti, ki prevladuje nevrastenska in mu da toliko nepotrebne premišljevanja in dušne muke.

Pri uravnavi svojega zavetišča vpoštovati moram tudi jedno tipično lastnost, ki se je razvila vsaj pri meni, to je skopost. Nevrastenik ne privošči ne sebi, ne družini ne tretjem najpotrebnejših reči. Konsekventno omejuje vse izdatke, še iste za svoje ozdravljenje. Vse se mu zdi nepotrebno in predrago. Jaz hočem vravnati tako, da bo režijskih troškov malo, komoditete pa dovolj za nevrastenike. Vsled tega bom lahko ceno izhajal in bolniki zmenoj, ki bodo čuli v teh nizkih cenah. Te cene bodo le možne, ako si bolnik svoje najnujnejše potreščine sam oskrbljuje akoravno je bil prej vaje, da so jih drugi oskrbovali mesto njega. S tem odpade meni skrb in troški za postrežbo, bolniku pa veliko povoda k razburjanju, katerega bi mu napravilo nerodno, oholo ali pa leno obje.

Hrana bo zjutraj in zvečer jednostavna, obstoječa večinoma iz mleka, kruha, jajec in žgancev. To si pri-

pravilja lahko vsak sam ali pa jeden za več gostov. Opoldne bo kolikor možno velika razlika od dne do dne, ne pa velika izbira najedenkrat. Po svojih izkušnjah vem, da ima nevrastenik veliko poželenje do jedi, želodec mu ne izda točno, kedaj mu je dovolj, ako ima na izbero preveliko število jedil.

S tem sem omenil glavno principe svoje pomoči, katero sem poskusil praktično sam na sebi in bi jo sedaj rad **sebi in drugim v korist, pa nikomur v škodo praktično uporabljal.**

Korist bodo imeli v prvi vrsti bolniki, ker bodo vsaj vedeli, kam se jim je zateči v svoji neznosni bedi, korist bodo imeli kranjski zdravniki, ker bodo znali za zavetišče, katerega bodo z mirno vestjo priporočevali svojim pacientom kot ceno in obetujoče gotov vspeh, korist bodo imeli Podhomci, ker jim hočem brezplačno s svojo kolonijo zanemarjen pašnik v paradiž, korist bo imela cela Gorjanska občina, ker bomo v nji popravljali pota, in steze sušili ali namakali travnike, učili zboljševati njive in travnike, gozde in pašnike, učili saditi in gojiti sadno drevje, obirati, razpečavati in sušiti sadje, korist bo imela Blejska okolica, ker bomo to naše plodonosno delovanje raztezali vedno dalje, korist bodo imeli c. kr. kmetijska družba in gospodarska zveza, ker jima bomo prevzeli s tem nehotè marsikatero skrb in opravilo, korist bo imelo slovensko planinsko društvo, ker hočem dajati njegovim članom pod najugodnejšimi pogoji v naših kočicah prenočišče in hrano in s tem priložnost, da si ogledajo brez neprilik krasne kraje divne Gorenjske, korist bo imela slednjič cela dežela, mila naša domovina.

Preverjen sem, da se mi po treznem premišljevanji mojih načrtov v celoti ne bodo stavile resne ovire.

Le jedne ovire se bojim in to je pomanjkanje potrebnih sredstev.

Bog je iz nič svet vstvaril. Sedaj se ne more nič vstvariti brez denarja. Jaz bom poskusil pričeti s svojimi skromnimi sredstvi, a počasi, silno počasi bo šlo, če ne dobim vsestranske podpore.

In gospoda moja! mislite, da bi božje stvarjenje ostalo sedaj brez reklame in kritike. Denar, reklama in ugodna kritika so meni tudi neobhodno potrebni. Z današnjim govorom hotol sem kaptivirati velecenjene poslušalce, pričel sem z reklamo in vzbudil kritiko. Ako izpade to dvoje ugodno, me ne skrbi, dobiti tudi tretje.

Glede reklame poprosim slavnega uredništva, osobito ljubljanskih dnevnikov, da ta le moj govor ponatisnejo v celoti ali vsaj v posnetku, strokovnjake pa, osobito gospoda dr. Ivana Robida, ki mojo bolezen korenito pozna, prosim, da spisujejo kritike, v kateri mi javno povedo, če ima stvar resno podlago, če je uvaževanja in podpore vredna.

Končam z željo, da bi bilo slavno občinstvo z vsebino mojega govora zadovoljno, potem se ne plašim nobenih zaprek. Da vse srečno premagam, v to pomozi Bog in sreča junaška.

V Ljubljani, 26. novembra 1900.

Dr. Ivan Jan.

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

00000509337

Založil dr. Ivan Jan. — Tisk J. Blasnikovih naslednikov.